

**ВИДИ ТА ПРАВОВІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ****TYPES AND LEGAL FORMS OF ACTIVITIES OF THE MINISTRY OF JUSTICE
OF UKRAINE IN THE FIELD OF PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS**

У статті представлено комплексне, системне дослідження видів і правових форм діяльності Міністерства юстиції України як ключового суб'єкта публічного адміністрування, що забезпечує реалізацію та захист прав людини в умовах сучасних суспільно-правових трансформацій. Актуальність теми обумовлена зростанням ролі адміністративно-правових механізмів у забезпеченні верховенства права, євроінтеграційним курсом України, необхідністю адаптації національного законодавства до стандартів ЄС та практики Європейського суду з прав людини, розвитком цифрового врядування, а також підвищенням суспільного запиту на ефективні та прозорі інституції, що виконують функції гарантування прав і свобод особи.

Зазначено, що Міністерство юстиції України виконує комплексну інституційну роль у сфері прав людини, оскільки поєднує нормотворчі, регуляторні, контрольно-наглядові, сервісні та охоронні елементи державної політики. У статті підкреслюється, що належна організація діяльності Міністерства та ефективне використання ним адміністративно-правових форм є не лише складовою системи державного управління, але й важливим чинником забезпечення реального доступу до правосуддя, виконання судових рішень, захисту публічних і приватних інтересів, забезпечення юридичної визначеності та стабільності правового середовища.

Розкрито зміст основних видів діяльності Міністерства юстиції. Нормотворча діяльність розглядається як інструмент формування державної політики у сфері юстиції, запобігання правовим прогалинам, удосконалення законодавчого забезпечення прав і свобод людини. Особливу увагу приділено експертним процедурам – правовій, антикорупційній та гендерно-правовій експертизі нормативно-правових актів, які виступають превентивними механізмами захисту прав людини на етапі розроблення та ухвалення нормативних рішень. Проаналізовано діяльність Мін'юсту щодо адаптації українського законодавства до права ЄС, імплементації актів вторинного права ЄС та практики ЄСПЛ, що формує європейську модель правозастосування.

Правозастосовна діяльність визначена як важлива площина реалізації повноважень Мін'юсту, що охоплює прийняття індивідуальних адміністративних актів, організацію та ведення державних реєстрів, діяльність у сфері виконання покарань, пробації, державної реєстрації актів цивільного стану, а також функціонування системи державної виконавчої служби та приватних виконавців. Особливо актуалізовано проблематику цифровізації реєстраційних процедур, зокрема використання інструменту «Дія.Підпис» для автентифікації користувачів, що підвищує рівень безпеки, прозорості та довіри громадян до діяльності органів юстиції.

У статті детально розкрито значення контрольно-наглядових повноважень Міністерства, що спрямовані на забезпечення законності та дисципліни у діяльності нотаріусів, арбітражних керуючих, державних і приватних виконавців, установ виконання покарань та інших суб'єктів, які впливають на реалізацію прав людини. Зазначено, що дієвий контроль сприяє мінімізації порушень, уніфікації правозастосовної практики та забезпеченню високих стандартів професійної діяльності.

Окремо охарактеризовано дозвоільно-реєстраційні процедури як важливий інструмент державного регулювання, що поєднує сервісну та охоронну функції. Визначено роль організаційно-управлінської діяльності Міністерства юстиції, що включає кадрову політику, стратегічне планування, цифрову трансформацію, модернізацію управлінських процесів, удосконалення підходів до надання адміністративних послуг та створення умов для відкритості і підзвітності.

Узагальнюючи результати дослідження, підкреслено, що підвищення ефективності діяльності Міністерства юстиції України потребує системного інституційного оновлення, посилення нормативно-процедурної бази, впровадження інноваційних цифрових рішень, зміцнення контрольних механізмів та подальшої гармонізації національного правопорядку з європейськими стандартами захисту прав людини.

Ключові слова: *Міністерство юстиції України, адміністративно-правовий механізм, права людини, правозастосування, державна реєстрація, електронна автентифікація, цифрова ідентифікація, нормотворча діяльність, контроль-но-наглядова діяльність, правова експертиза, державні реєстри, виконання судових рішень, державна політика у сфері юстиції, інформаційна безпека, євроінтеграція, захист прав людини, цифровізація публічного управління.*

The article presents a comprehensive, systematic study of the types and legal forms of activity of the Ministry of Justice of Ukraine as a key subject of public administration, ensuring the implementation and protection of human rights in the conditions of modern socio-legal transformations. The relevance of the topic is due to the growing role of administrative and legal mechanisms in ensuring the rule of law, the European integration course of Ukraine, the need to adapt national legislation to EU standards and the practice of the European Court of Human Rights, the development of digital governance, as well as the increasing public demand for effective and transparent institutions that perform the functions of guaranteeing individual rights and freedoms.

It is noted that the Ministry of Justice of Ukraine performs a complex institutional role in the field of human rights, as it combines norm-setting, regulatory, control and supervision, service and security elements of state policy. The article emphasizes that the proper organization of the Ministry's activities and its effective use of administrative and legal forms are not only a component of the public administration system, but also an important factor in ensuring real access to justice, the execution of court decisions, the protection of public and private interests, and ensuring legal certainty and stability of the legal environment.

The content of the main activities of the Ministry of Justice is disclosed. Normative activity is considered as a tool for forming state policy in the field of justice, preventing legal gaps, improving the legislative provision of human rights and freedoms. Particular attention is paid to expert procedures - legal, anti-corruption and gender-legal expertise of regulatory legal acts, which act as preventive mechanisms for protecting human rights at the stage of developing and adopting regulatory decisions. The activities of the Ministry of Justice in adapting Ukrainian legislation to EU law, implementing acts of secondary EU law and the practice of the ECHR, which forms the European model of law enforcement, are analyzed.

Law enforcement activities are defined as an important area of implementation of the powers of the Ministry of Justice, which includes the adoption of individual administrative acts, the organization and maintenance of state registers, activities in the field of execution of sentences, probation, state registration of civil status acts, as well as the functioning of the system of state enforcement services and private enforcement agents. The issue of digitalization of registration procedures is particularly relevant, in particular the use of the "Action.Signature" tool for user authentication, which increases the level of security, transparency and trust of citizens in the activities of justice bodies.

The article reveals in detail the significance of the Ministry's control and supervisory powers aimed at ensuring legality and discipline in the activities of notaries, arbitration managers, state and private executors, penal institutions and other entities that affect the implementation of human rights. It is noted that effective control contributes to

minimizing violations, unifying law enforcement practice and ensuring high standards of professional activity.

The author separately characterizes the licensing and registration procedures as an important tool of state regulation, combining service and security functions. The role of the organizational and managerial activities of the Ministry of Justice is determined, which includes personnel policy, strategic planning, digital transformation, modernization of management processes, improvement of approaches to the provision of administrative services, and creation of conditions for openness and accountability.

Summarizing the results of the study, it is emphasized that increasing the efficiency of the Ministry of Justice of Ukraine requires systemic institutional renewal, strengthening the regulatory and procedural framework, implementing innovative digital solutions, strengthening control and supervision mechanisms and further harmonization of the national legal order with European standards for the protection of human rights.

Key words: *Ministry of Justice of Ukraine, administrative and legal mechanism, human rights, law enforcement, state registration, electronic authentication, digital identification, regulatory activities, control and supervision activities, legal expertise, state registers, execution of court decisions, state policy in the field of justice, information security, European integration, protection of human rights, digitalization of public administration.*

Актуальність теми. Захист прав і свобод людини є фундаментальним обов'язком демократичної, правової та соціальної держави та виступає одним із ключових критеріїв оцінки ефективності її діяльності. Реалізація цього завдання передбачає створення дієвого механізму гарантування та захисту прав людини, який охоплює як належне нормативно-правове регулювання, так і ефективну правозастосовну та організаційно-управлінську діяльність уповноважених органів публічної влади. В умовах євроінтеграційних процесів, гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу, реформування системи публічного управління та впровадження стандартів належного врядування особливого значення набуває діяльність центральних органів виконавчої влади, на які покладено функції формування й реалізації державної політики у сфері прав людини. Саме від якості їх нормативної, правозастосовної та контрольної діяльності залежить рівень реального забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Провідне місце у цій системі належить Міністерству юстиції України, діяльність якого безпосередньо або опосередковано пов'язана з гарантуванням прав і свобод людини, забезпеченням доступу до правосуддя, виконанням судових рішень, а також приведенням національного законодавства у відповідність до міжнародних і європейських правових стандартів.

Стан дослідження. Питання діяльності органів юстиції, їх правових форм та ролі у забезпеченні прав і свобод людини є предметом наукової уваги багатьох фахівців у галузі адміністративного та конституційного права. Окремі аспекти функціонування Міністерства юстиції України, його місця у системі органів виконавчої влади, механізмів реалізації державної правової політики та інструментів захисту прав людини аналізувалися у працях таких учених, як О. Бандурка, Д. Бараненко, Д. Бахрах, О. Безпалова, Ю. Битяк, О. Брода, В. Гуменюк, О. Джафарова, О. Запотоцька, Т. Коломовець, Т. Колотілова, А. Комзюк, О. Кросногор, В. Мартиновський, І. Наконечна, А. Присяжнюк, О. Предместніков, С. Шатрава, О. Юнін та ін.

Метою статті є визначення та характеристика основних видів і правових форм діяльності Міністерства юстиції України у сфері захисту прав і свобод людини, а також з'ясування їх ролі у механізмі публічного адміністрування прав людини.

Вклад основного матеріалу. За своїм правовим статусом Міністерство юстиції України є юридичною особою публічного права, центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Міністерство юстиції України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику [1]. У межах визначеної компетенції Міністерство юстиції України виконує функції, які безпосередньо або опосередковано пов'язані з утвердженням принципу верховенства права, забезпеченням правової визначеності, а також гарантуванням доступу особи до ефективних засобів правового захисту. Нормативні засади діяльності Міністерства юстиції України закріплені в Конституції України, законах України, актах Президента України та Кабінету Міністрів України, а також у власних нормативно-правових актах, що визначають його компетенцію, організаційну структуру та основні напрями діяльності.

Захист прав і свобод людини у діяльності Міністерства юстиції України має системний та комплексний характер і не обмежується реалізацією окремих повноважень. Він охоплює різні сфери суспільних відносин, зокрема забезпечення доступу до правосуддя, реалізацію судових рішень, функціонування системи виконання кримінальних покарань, здійснення державної реєстрації актів цивільного стану, реєстрації речових прав на нерухоме майно та бізнесу, регулювання діяльності нотаріату і системи примусового виконання рішень. У цьому контексті Міністерство юстиції виступає не лише як адміністративний орган, а як суб'єкт, від ефективності діяльності якого залежить реальність, а не формальність правового захисту особи.

Важливим напрямом діяльності Міністерства юстиції України у сфері захисту прав і свобод людини є нормотворча діяльність. Саме через участь у формуванні та вдосконаленні нормативно-правової бази Міністерство забезпечує інтеграцію принципів верховенства права, правової визначеності та дотримання міжнародних стандартів у сфері прав людини до національного законодавства. Реалізація нормотворчих повноважень Міністерства юстиції України здійснюється у тісному взаємозв'язку з його координаційною, експертною та контрольною функціями, що дозволяє забезпечити системний і узгоджений характер правового регулювання суспільних відносин.

Нормотворча діяльність Міністерства юстиції України охоплює розроблення проєктів законів та інших нормативно-правових актів за дорученням Президента України та Кабінету Міністрів України, а також з власної ініціативи, підготовку пропозицій щодо вдосконалення законодавства й подання їх у встановленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України. Вагоме значення у цьому процесі має здійснення правової, антикорупційної та гендерно-правової експертизи проєктів актів законодавства, що дозволяє на етапі їх підготовки виявляти потенційні ризики порушення прав і свобод людини та забезпечувати відповідність нормативних приписів конституційним і міжнародно-правовим стандартам.

Водночас Міністерство юстиції України здійснює державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, організовує планування законопроектної роботи, координує нормотворчу діяльність органів виконавчої влади та здійснює контроль за її реалізацією. Завершальним елементом нормотворчого циклу є ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів і здійснення їх офіційного опублікування, що забезпечує відкритість законодавства та реалізацію права особи на доступ до правової інформації [3].

У межах цього напрямку Міністерство бере участь у формуванні та реалізації державної правової політики шляхом розроблення проєктів законів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, що стосуються забезпечення прав людини, реформування судової та пенітенціарної систем, удосконалення процедур державної реєстрації й виконання рішень судів. Особливе значення має діяльність Міністерства щодо адаптації національного законодавства до права Європейського Союзу та імплементації міжнародних стандартів у сфері прав людини, зокрема положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Така діяльність сприяє формуванню єдиної правової політики, орієнтованої на пріоритет прав і свобод людини [3].

Правозастосовна діяльність Міністерства юстиції України є ключовим елементом реалізації норм права у сфері захисту прав і свобод людини. Правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі правових норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм з метою їх застосування до конкретного випадку є складовою правозастосування [4]. Такий підхід забезпечує перехід від абстрактних правових приписів до їх практичного втілення у конкретних правовідносинах.

У діяльності Міністерства юстиції України правозастосування проявляється у прийнятті індивідуальних адміністративних актів, здійсненні реєстраційних процедур, організації та забезпеченні примусового виконання судових рішень, а також у функціонуванні органів і установ, що перебувають у сфері його управління. Зазначені форми правозастосовної діяльності безпосередньо впливають на обсяг і реалізацію суб'єктивних прав осіб, а відтак вимагають дотримання принципів законності, обґрунтованості, пропорційності та поваги до прав людини [4].

Наказом Міністерства юстиції України № 78/5 було внесено зміни до Порядку забезпечення доступу осіб, уповноважених на здійснення реєстраційних дій, до Єдиних і Державних реєстрів та інформаційно-комунікаційних систем. Вказані зміни передбачають доповнення Порядку положеннями, що дозволяють застосовувати механізми додаткової електронної автентифікації через «Дія.Підпис» або мобільний застосунок «Дія» [6].

По суті, наказ № 78/5 є техніко-юридичним уточненням, спрямованим на усунення дублювання та колізій між чинним Порядком і регламентами, що стосуються ведення Державного реєстру речових прав.

Ключовими новелами оновленого Порядку є:

1. Надання адміністратору державних реєстрів повноважень впроваджувати механізми додаткової автентифікації або електронної ідентифікації користувачів у системах, що забезпечують проведення реєстраційних дій.

2. Запровадження можливості підтвердження реєстраційної дії за допомогою: віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»); підтвердження повідомлень через Портал або мобільний застосунок «Дія» [6].

Наказ набирає чинності з дня розміщення на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України інформації про запровадження технічної можливості підтвердження реєстраційних дій у Державному реєстрі прав із використанням «Дія.Підпис», але не раніше дня його офіційного опублікування. У Мін'юсті зазначили, що відповідну інформацію буде оприлюднено 17 листопада 2025 року.

Позитивними наслідками внесених змін є: спрощення нормативної бази та зменшення дублювання регламентів; підвищення рівня інформаційної безпеки та прозорості процедур; підготовка до повноцінного впровадження систем цифрової ідентифікації через «Дія.Підпис».

Потенційні ризики включають: необхідність своєчасного оновлення підзаконних актів, що регламентують доступ до Реєстру речових прав, з метою запобігання прогалинам; потребу у технічній готовності всіх суб'єктів реєстраційних дій до використання нових форм автентифікації [6].

У цілому, внесені зміни спрямовані на підвищення ефективності й безпеки реєстраційних процедур, що є важливою складовою якісного правозастосування в діяльності Міністерства юстиції України.

Контрольно-наглядова діяльність Міністерства юстиції України відіграє ключову роль у забезпеченні законності та запобіганні порушенням прав і свобод людини. Вона спрямована на перевірку діяльності підпорядкованих органів і установ, а також інших суб'єктів у визначених законом сферах, зокрема органів державної реєстрації, нотаріату, державних і приватних виконавців, установ виконання покарань, органів пробації та інших інституцій, діяльність яких безпосередньо впливає на реалізацію прав людини. Такий вид діяльності має не лише контрольний-репресивний, а й превентивний характер, оскільки сприяє своєчасному виявленню порушень, усуненню їх причин і умов, а також формуванню єдиної правозастосовної практики, зорієнтованої на повагу до прав людини та принципу верховенства права.

З урахуванням законодавчо окресленої компетенції Міністерства юстиції України, значна частина адміністративних і дозвільних процедур, що ним реалізуються, має реєстраційний характер. Результатом таких процедур є виникнення, підтвердження або зміна правового статусу суб'єкта звернення, а також набуття ним нових суб'єктивних прав і обов'язків. До основних видів дозвільно-реєстраційних процедур Міністерства юстиції України у сфері захисту прав людини належать державна реєстрація суб'єктів господарювання та громадських об'єднань, у тому числі правозахисного спрямування; видача дозволів на провадження нотаріальної діяльності; формування та функціонування системи суб'єктів надання безоплатної правової допомоги як складової права на доступ до правосуддя; реєстрація приватних виконавців у межах організації примусового виконання судових рішень; здійснення процедур у сфері банкрутства; державна реєстрація актів цивільного стану, речових прав та обтяжень рухомого і нерухомого майна.

Аналіз зазначених дозвільно-реєстраційних процедур дозволяє визначити їх значення для охорони прав і свобод людини Міністерством юстиції України. По-перше, вони забезпечують гарантію правового порядку шляхом приведення діяльності відповідних суб'єктів у відповідність до вимог національного та міжнародного законодавства у сфері прав людини. По-друге, такі процедури спрямовані на захист суспільного інтересу, оскільки запобігають можливим порушенням прав інших осіб або зловживанню наданими правами та повноваженнями. По-третє, через механізм видачі дозволів і здійснення реєстрацій держава реалізує функції моніторингу та нагляду за дотриманням установлених стандартів у сферах, безпосередньо пов'язаних із забезпеченням прав людини, зокрема у сфері надання правової допомоги, нотаріальної діяльності та функціонування громадських об'єднань. По-четверте, зазначені процедури виступають інструментом реалізації міжнародних зобов'язань України, забезпечуючи імплементацію положень міжнародно-правових актів у сфері прав людини, зокрема Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та рекомендацій міжнародних організацій [2].

Організаційно-управлінська діяльність Міністерства юстиції України створює необхідні інституційні та процедурні умови для ефективної реалізації його повноважень у сфері захисту прав і свобод людини. Вона охоплює координацію діяльності територіальних органів юстиції, організацію роботи підпорядкованих установ, формування та розвиток належного кадрового потенціалу, підготовку і підвищення кваліфікації працівників, а також упровадження сучасних управлінських підходів і цифрових технологій у сфері публічного управління.

Управлінська виконавчо-розпорядча діяльність органів юстиції ґрунтується на засадах обов'язковості управлінських рішень і правових актів органів юстиції та їх посадових осіб, їх відповідності вимогам чинного законодавства, а також спрямованості адміністративного впливу на забезпечення правореалізації, належне виконання рішень і актів вищих органів державної влади. Важливою складовою такої діяльності є керівництво та організація роботи підпорядкованих органів, установ і служб, що забезпечує узгодженість і системність функціонування всієї системи органів юстиції [5].

Особливого значення у межах організаційно-управлінської діяльності набуває розвиток електронного урядування у сфері юстиції. Цифровізація управлінських процесів і публічних послуг сприяє спрощенню адміністративних процедур, підвищенню відкритості й прозорості діяльності органів державної влади, мінімізації корупційних ризиків та забезпеченню рівного доступу громадян до юридично значущих сервісів, що є невід'ємною складовою гарантування прав і свобод людини [5].

У контексті теоретичного осмислення виконавчо-розпорядчої діяльності органів юстиції вбачається доцільним висловити застереження щодо позиції І. І. Микульці, який розглядає виконання правових актів, здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності та можливість самостійного встановлення підзаконних загальнообов'язкових правил поведінки як окремі, хоча й взаємопов'язані, ознаки органів виконавчої влади. На нашу думку, підзаконність, нормотворчість і правозастосування не становлять самостійних ознак органів виконавчої влади, зокрема органів юстиції України, а є невід'ємними змістовними елементами їх виконавчо-розпорядчого впливу на суспільні відносини та правові процеси [5].

Так само вторинність і похідний характер діяльності органів виконавчої влади щодо діяльності законодавчого органу не можуть розглядатися як окрема ознака органів юстиції. Вони є проявом виконавчо-розпорядчої природи їх діяльності, яка визначається, спрямовується та впроваджується законотворчою діяльністю Верховної Ради України та реалізується у межах і на підставі законодавчих приписів.

Зазначені види діяльності Міністерства юстиції України реалізуються через відповідні правові форми, які надають управлінським рішенням юридичної сили та забезпечують їх обов'язковість. До основних правових форм належать нормативно-правові акти Міністерства юстиції України, індивідуальні адміністративні акти, адміністративні процедури з розгляду звернень і скарг громадян, контрольно-наглядові акти, а також договірні форми взаємодії з іншими суб'єктами публічної влади та інститутами громадянського суспільства. Використання цих форм має ґрунтуватися на принципах законності, пропорційності, обґрунтованості, правової визначеності та поваги до гідності людини, що відповідає вимогам сучасної європейської правової доктрини.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що діяльність Міністерства юстиції України у сфері захисту прав і свобод людини має системний, комплексний і багатовимірний характер, охоплюючи нормотворчу, правозастосовну, контрольно-наглядову, дозвільно-реєстраційну та організаційно-управлінську складові. Кожен із цих видів діяльності відіграє самостійну роль у формуванні ефективного механізму реалізації прав людини, однак сучасні виклики, зумовлені цифровізацією, євроінтеграційними процесами та оновленням стандартів публічного адміністрування, потребують їх подальшого вдосконалення. Пріоритетним напрямом розвитку є підвищення якості нормотворчої діяльності шляхом уніфікації процедур експертизи, систематизації нормативно-правових актів та впровадження електронних інструментів правотворення, що забезпечить оперативність і прозорість процесу формування правової політики. У сфері правозастосування важливими є цифрова модернізація реєстраційних процедур, запровадження безпечних механізмів електронної ідентифікації, таких як «Дія.Підпис», та розширення практики прийняття індивідуальних адміністративних актів із дотриманням європейських стандартів пропорційності та належного врядування.

Удосконалення контрольно-наглядової діяльності має ґрунтуватися на розвитку ризик-орієнтованих підходів, прозорості моніторингових механізмів і цифрових інструментів аудиту, що дозволить забезпечити своєчасне виявлення порушень і зміцнити правові гарантії особи.

У межах дозвоільно-реєстраційних процедур доцільним є розширення електронних послуг, забезпечення сумісності державних реєстрів, удосконалення стандартів взаємодії з громадянами та суб'єктами господарювання. Особливої уваги потребує модернізація організаційно-управлінської діяльності, включно з підвищенням професійної компетентності працівників, впровадженям систем електронного документообігу, удосконаленням механізмів стратегічного планування та поглибленням взаємодії з громадянським суспільством.

Отже, підвищення ефективності видів і правових форм діяльності Міністерства юстиції України має базуватися на поєднанні правової модернізації, цифрової трансформації та інституційної спроможності. Реалізація запропонованих напрямів удосконалення сприятиме формуванню сучасної моделі публічного адміністрування, орієнтованої на пріоритет прав людини, верховенство права та відповідність європейським стандартам належного врядування. Це, у свою чергу, забезпечить підвищення реального, а не декларативного рівня захисту прав і свобод людини в Україні.

Список використаних джерел:

1. Брода А. Ю., Присяжнюк А. Г. Правовий статус Міністерства юстиції України у сфері експертного забезпечення правосуддя. *Електронний науково-практичний журнал. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. №8. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-8-01-16/2023-8-01-16>
2. Красногор О.В. Дозвоільні процедури охорони прав людини Міністерством юстиції України: зміст, значення, та особливості реалізації. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. Випуск № 05. частина 2. С. 191-196. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/10/30-1.pdf>
3. Бараненко Д. Поняття та сутність нормотворчої діяльності центральних органів виконавчої влади. *Юридичний вісник*. 2020. №6. С. 68-75. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v6_2020/10.pdf
4. Консультації з питань правозастосування. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/43-konsultaciyi-z-pytan-pravozastosuvannya-0>
5. Предместніков О. Поняття та ознаки органів юстиції України як органів виконавчої влади. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 3 (82). С. 967-106. URL: https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-97-106.pdf
6. Оновлено порядок доступу до державних реєстрів. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/239909_onovleno-poryadok-dostupu-do-derzhavnikh-restrv
7. Альманах права. Роль правової доктрини у забезпеченні прав людини. Випуск 11. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2020. 368 с. URL: <https://almanahprava.org/assets/images/issues/11/almanah-prava-11-2020.pdf>

Дата першого надходження статті до видання: 10.10.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.11.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.11.2025